ל) [ברכות ה: וש"נ], ב) [שבת נב: וש"נ],

(2) (date 1:1. 4) 5"E 5:

ט (נעיל 1. 1.], ד) כיים כ. ע"ש, ד) ס"א רבי אבא וכן איתא בב"ב ב:, 1) [ברכות

סנהדרין ז) [תענית ו.], ה) [סוטה

رد.],

בור א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ עשין פט טוש"ע ח"מ סי גזילה ואבידה הלכה ד סי' רעג סעיף יו: בזה ו מיי' פ"ד מהל' שכנים הלכה ט סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי קסו סעיף ב וסי׳ קנה ז [טוש"ע ח"מ סי׳ שעח

לעזי רש"י

סעיף הן:

על שדה חבירו כו׳. שלא יזיקנו בעין רעה (ב״ב ב:). שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעת ביאתך מן הדרך. נשעה שחדס בא מן הדרך קשה לו כשימנא את אשתו ספה נדה יותר מנדה ודאית, שעל ספק הוא מיצר ויצרו מחפו ואומר טהורה היא נתקפו זמומה שטונט טום ועל חנס חני מונע (סנהדרין קג.). שיהו צאצאי מעיך כמותך. נתורה ולעושר וכנול (תענית ו.). דחדרבה כך הוא רגילות של עובדי אדמה שזורעים שנה דססבור. שתעשה בורה שלא יצמחו זרעוניה: ליזרע [שסח] חטין ושנה שעורין וכשזורעין אותה ב' שנים חטין רצופין או שעורין **חטין וכו'**. ה"נ פסק עמו חטין שמא הוא זרעה חטין בשנה מתקלקלת וכן נמי משמע בשילהי חזקת הבחים (ב"ב דף זו:) גבי

מיקל אמר אביי מעמא דרבן שמעון כדמר מיקל אמר האי מאן דניחא ליה דתתבור

ארעיה ליזרעה שתא חטי ושתא שערי שתא

שתי ושתא ערב ולא אמרן אלא דלא כריב

ותני אבל כריב ותני לית לן בה: תבואה

לא יזרענה קשנית [וכו']: מתני ליה רב

יהודה לרבין וֹאֹן אתבואה יזרענה קטנית א"ל

והא אנן תנן תבואה לא יזרענה קטנית א"ל

לא קשיא 🌣 הא לן והא להו א"ל רב

יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי הני תחלי

דבי כיתנא אין בהן משום גזל יעומרות

על גבולין יש בהן משום גזל הואם הוקשו

לורע אפילו דבי כיתנא נמי יש בהם משום

גזל מ"ם מאי דאפסיד אפסיד א"ל רב יהודה

לרבין בר ר"ג רבין אחי הגי דילי דילך

ודילך דילי (6) נהוג בני מצרא אילן הנומה

לכאן לכאן והנומה לכאן לכאן דאיתמר

אילן העומר על המיצר אמר רב הנומה

לכאן לכאן והנומה לכאן לכאן ושמואל

אמר יחולקין מיתיבי אילן העומד על המיצר

יחלוקו תיובתא דרב יתרגמא שמואל אליבא

דרב בממלא כל המיצר כולו אי הכי מאי

למימרא לא צריכא דתלי מוניה לחד גיסא

ואַכתי מאי למימָרא מהו דתימא ידא"ל

פלוג הכי קמ"ל דאמר ליה מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי א"ל רב יהודה לרבין

בר ר"ג רבין אחי לא תזבין ארעא דסמיכא

למתא מדא"ר מאבהו אמר רב הונא אמר

רב יאסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו

בשעה שעומרת בקמותיה איני והא

אשכחינהו רבי אבא לתלמידיה דרב אמר

להו מאי אמר רב בהני קראי יברוך אתה

בעיר וברוך אתה בשדה יברוך אתה בבואך

וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה הכי אמר רב

ברוך אתה בעיר שיהא ביתך סמוך לבהכ"ג

ברוך אתה בשדה שיהו נכסיך קרובים לעיר

ברוך אתה בבואך ישלא תמצא אשתך ספק

נדה בשעת ביאתך מן הדרך ברוך אתה

בצאתך "שיהו צאצאי מעיָך כמותך ואמר להו

ר' יוחנן לא אמר הכי אלא ברוך אתה בעיר

שיהא בית הכסא סמוך לשולחנך אבל

בהכ"ג לא © ורבי יוחגן לטעמיה דאמר ®שכר

פסיעות יש ברוך אתה בשדה שיהו נכסיך

משולשין שליש בתבואה שליש בזיתים

ושליש בגפנים ברוך אתה בבואך וברוך

אתה בצאתך שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם מה ביאתך לעולם בלא

חטא אף יציאתך מן העולם כלא חטא

על המיצר רק מעט מן הענפים נוטים לכאן ולכאן חוץ לרוחב המיצר:

אחד אמר אכלה חטין ואחד אמר אכלה שעורין כדפי' רבינו שמואל התם לכך י"ל האי מאן דבעי שתהא שדהו חשובה כאילו הניחה שנה אחת בורה כי כן דרך לזורעה שנה ולהובירה שנה כדי שתחזור לכחה ממה שהוכחשה ליזרע שתה חטין ושתה שעורים ולכך אסר רשב"ג כשאמר לזרעה חטין שלא יזרע שעורים כי שמא אשתקד זרעה שעורים ואי כריב ותני לית לן כה שם לה יחסור רשב"ג: קרישי"ן [קרישו"ן]. הבי תחלי דבי ביתנא אין בהם שחלים. משום גול. אע"ג שהתנה

יהושע שיהו מלקטין עשבים בכל מקום כדאמר בסוף פ' מרובה (ב"ק דף פא.) התם מיירי בעשבים שאין ראוים לאדם אלא לבהמה וכן משמע מדלא נקט ירקות אבל תחלי שהן מאכל אדם אסור אא"כ הוא שדה פשתן: אילן העומר על המיצר. פי׳ הקונטרס אינו מיושנ שפירש אילן שנטוע בקרקע סמוך למיצר והשרשים נוטים בשל חבירו אלא נראה לפרש שהאילן עומד ממש על המיצר שהוא של שניהם ואין השרשים מתפשטין לקרקעו של זה יותר משל זה אך הענפים נוטין יותר לשל אחד מהם רב אמר הנוטה לכאן לכאן כיון שהשרשים שוים בשל זה כמו בשל זה אזלינן בתר הענפים מה שיש מן העופים כנגד המינר חולקים והשאר לרשות שנוטין הוי הכל שלו ושמואל אמר חולקין אזלינן בתר השרשים שהם שוים כמו כן יהיו שוים בענפים אבל אי נטוע כולו ברשות אחד והענפים נוטים ברשות חבירו בזה אמר ר' יוחנן בס"פ לא יחפור (ב"ב דף מ: ושם ד"ה ואחד) מביה והורה שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ שכל הענפים יהא לבעל השרשים ובהא מודו נמי רב ושמואל דשמעתין ופריך אילן העומד על המיצר חולקים ומשני בממלא כל המיצר כמו שהשרשים הן כולן על המילר כך הם הענפים ודתלי טעוניה לחד גיסא דקאמר לא שהענפים עוברים המילר אלא שיש פירות ללד אחד יותר מללד חבירו מהו דתימא ניפלוג לאורכו של מיצר קמ"ל דחולקין לרוחבו של מיצר ושילהי הבית והעלייה (לקמן דף קיח:) דתנו שתי גינות זו למעלה מזו וירק בינתים השרשים לכ"ע הם של עליוו לפי שהם יונקים מגינתו אבל הנוף שהוא באויר התחתון לר' יהודה הוא של תחתון ולר"מ הוי לשל עליון דאמר שדי נופו בתר עיקרו והתם פסיק

. כר"ש דאמר כל שיכול עליון לפשוט ידו וליטול הרי אלו שלו והיינו כר"מ והשאר מסתמא הפקיר לתחתון ונראה דאפי' לרב דלית ליה הכא שדי נופו בתר עיקרו סובר שפיר כר"מ דכיון דהתם כל השרשים כולן בשל עליון דין הוא למימר שדי נופו בתר עיקרו כדאמר נמי רבי יוחנן בשילהי לא יחפור ושמואל דאמר הכא חולקין יכול לסבור התם כרבי יהודה דלא אמר שדי נופו בתר עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל גינת חבירו ועוד דאין כלל מן הנוף ברשות העליון אלא מיד שנראה חוץ לארץ הוא ברשות התחתון אבל בשמעתין רוב הנוף

85

מיקל. אע"ג דמשני לא סבר דמקפיד איניש מידי דלא חסר בה: האי מאן דבעי דתתבור [ארעיה]. פי׳ בקונט׳ שמקלקל שדה וקשה דאמר מר. רבה בר נחמני רביה דאביי דרבה גידלו בביחו:

שעברה ואם יזרענה זה שעורין נמנא זה מקלקלה: דלא כריב וחני. חרשה לאחר קלירה ושינה בשעת הזרע: מתני לה רב יהודה לרבין. במתני' תבואה יזרענה קטנית: הא לן והא להו. מתני׳ בא"י קאי שהיא מקום הרים ואיכא למיחש לכחשא דארעא אנן השתא בבבל קיימינן שהיא מצולה וטבועה בבצעי המים ויונקים מארלי: ונהגו בני להרחיק פעמים שהעמוד חוזר ובא לידי הדרוקן. אבל בית

הכנסת סמוך לביתו לר' יוחנן לאו מעליותא היא: ר' יוחנן לטעמיה. דאמר במסכת סוטה (דף כב.) שכר פסיעות יש דאמר למדנו 63

יראת חטא מבחולה וקיבול שכר מאלמנה שאמרה לו ולא שכר פסיעות יש אם יש בית הכנסת בשכונתי ואני באה לבית מדרשך להתפלל: משולשין. שיש שנה שלוקה בגפנים ובזיתים וחין לוקה בתבואה ויש שנה שלוקה בזו ולא בזו ותהי לו פליטה:

וליכא למיחש לכחשא דארעא הלכך משנה בכל מקום שירצה מקטנית לתבוחה ומתבוחה לקטנית ור"ש אוסר כדאמרן: סחלי דבי כיסנא. שחלים שקורין קרישי"ן הגדילים בין הפשחן: אין בהן משום גול לכל הבא ועוקרן לפי שהוא משביח את הבעלים שמפסידים פשתן יותר על דמיה: ואם עומדת על גבול. הערוגה שאין עומדין בתוכה: יש בהס משום גול. דלח מפסדי: הוקשו לורע. אותן שחלים שעמדו בפשתו ימים רבים עד שנגמר גידוליהן שוב אין עקירתן מועלת לפשתן ויש בהן משום גול: דילי דילך דילך דילי. יש באילנותי שהפירות שלך ובאילנותיך שהפירות שלי ששדותינו זו לזו סמוכות והמלרים גבוהים ואילנות נטועין בהס יש מהן נטועין בשלי ששרשיהן כפפו ונטו כולן לתוך שדך ויונקין משלך ויש בשלך שנוטין לתוך מלרא וכו' נוטה לכאן לכאן. נוטין שרשין לשדה זו הפירות שלו: בממלח כל המלר. שנוטין שרשין לכחן ולכחן: דסלי טוניה. משא פירותיו וענפיו נוטה ללד האחד: פלוג הכי. טול אתה חליו שאללך ואני חליו שאללי: פלוג הכי. לעבר רוחב השדה חלוק האילו אם עומדת השדה מזרח ומערב יחלוק אותו האילן לפון ודרום: לא מוכון. לא תקנה שדה הסמוכה לעיר שעין בני אדם שולטת בה תמיד: אסור לאדם כו'. שלא יפסידנה בעין הרע: קרובין לעיר. שלה יהה טורח להכנים פירות: ספק נדה. וכ"ש ודאי: אמר להו. ר' אבא רבי יוחנן לא אמר הכי: סמוך לשולחנך. כלומר סמוך לביתך שלא תלטרך להרחיק בשדות. והאי דנקט שולחנך שתוכל לבדוק עלמך לפני אכילה ולאחר אכילה כדאמר בשבת (דף מא.) כדתניא הנלרך לנקביו ואוכל דומה לתנור שהסיקוהו על גבי אפרו ואחר אכילה שהמאכל דוחק ומוליא את המעוכל ואם יהא

תורה אור השלם ו בַּרוּךְ אַתַּה בַּעִיר וּבָרוּךְ 1 אַתַה בַּשַּׂדֵה: דכרים כח ג

דברים כח ג 2 בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךְ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךְ: דברים כח ו

הגהות הב"ח (ה) גמ' ודילך דילי ונהוג: (כ) שם ר' יוחנן לטעמיה כל"ל ואות ו' נמחק:

הגהות הגר"א נפ' תבואה יזרענה נה) גב תפוחה יו ענה כו'. נ"ב ורי"ף גריס תבואה לא יזרעה כו' (תנן תבואה יזרענה קטנית) א"ל

תשעין